

Uchwała Nr LVI/340/24
Rady Gminy Gniewoszków
z dnia 19 marca 2024r.

w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego dotyczącego wyborów sołtysa wsi Wólka Bachańska

Na podstawie art. 18 ust.1, art. 18a ust. 1 w związku z art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) Rada Gminy w Gniewoszowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Odrzuca się protest wyborczy z dnia 9 lutego 2024r. dotyczący wyboru sołtysa w sołectwie Wólka Bachańska. Uzasadnienie stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gniewoszków.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Maciej Baran

Uzasadnienie

W dniu 12 lutego 2024r. do Rady Gminy Gniewoszków wpłynął protest wyborczy z dnia 9 lutego 2024r. dotyczący wyboru sołtysa w sołectwie Wólka Bachańska. Autorzy zarzucają, że podczas wyborów sołtysa w Wólce Bachańskiej w dniu 8 lutego 2024r. doszło do następujących nieprawidłowości: na liście głosujących znalazły się osoby, które nie zamieszkują na stałe na terenie wsi Wólka Bachańska, członkiem komisji skrutacyjnej była żona kandydata na sołtysa, nie zachowano siedmiodniowego terminu powiadomienia o zebraniu wiejskim, na którym miały się odbyć wybory sołtysa, informacja o miejscu zebrania wiejskiego nie została zweryfikowana, karty do głosowania zawierały błąd w imieniu kandydata, jeden z głosujących nie wpisał się na listę wyborców a oddał swój głos, co świadczy o tym, że inna osoba nie głosowała.

Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) nie przewiduje instytucji protestu wyborczego przy wyborach organów jednostek pomocniczych gminy. Brak jest również umocowania do oceny przez radę ważności wyborów organów jednostki pomocniczej w statucie sołectwa Wólka Bachańska uchwalonego Uchwałą nr VIII/84/03 Rady Gminy Gniewoszków z dnia 15 września 2003r. w sprawie uchwalenia statutów określających organizację i zakres działania sołectw znajdujących się na terenie gminy Gniewoszków (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2003 r. Nr 296, poz. 7831) zmienionej Uchwałą Nr III/28/18 Rady Gminy w Gniewoszowie z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2019 r. poz. 1027), Uchwałą nr LIV/324/23 Rady Gminy w Gniewoszowie z dnia 22 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2023, poz. 15044).

Niemniej jednak Rada Gminy Gniewoszków na podstawie na podstawie ogólnej normy kompetencyjnej wynikającej z art. 18 ust. 1, art. 18a ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym uznała swoją właściwość do rozpatrzenia protestu wyborczego. Podnieść należy, że w orzecznictwie przyjęto pogląd, że rada gminy realizując swoje uprawnienia nadzorcze może wypowiedzieć się o ważności wyborów sołtysa i może je unieważnić, gdyby przeprowadzone były z naruszeniem przepisów ustawy o samorządzie gminnym ustanawiających przesłanki ważności wyborów określone w art. 36 ust. 2. Jednak najdalej idący wynik kontroli może być przez radę gminy zastosowany jedynie w przypadku, gdy przeprowadzone bądź przedstawione przez protestujących dowody wskażą niezbicie na fakt naruszenia przepisów ustaw (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 30 września 2008r. sygn., akt III SA/Wr 393/08). Rada gminy nie może unieważnić wyborów bez dowiedzenia, że zostały złamane jasno wskazane przepisy prawa powszechnie obowiązującego określającego przesłanki ważności wyborów, bowiem to prowadziłoby do naruszenia art.2 Konstytucji RP ustanawiającego zasadę demokratycznego państwa prawnego oraz art. 7 ustanawiający zasadę działania wszelkich

organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa, a także do naruszenia art. 35 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, w tej części, w jakim wybór sołtysa powierza mieszkańcom gminy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 5 lutego 2013r. sygn., akt II OSK 3029/12).

Przechodząc do analizy poszczególnych zarzutów zawartych w proteście wyborczym należy uznać zasadność pierwszego z nich, czyli naruszona została naczelna zasada dokonywania wyboru przez stałych mieszkańców uprawnionych do głosowania określona w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Z treści protestu nie wynika, które osoby wpisane na liście wyborców nie zamieszkują na terenie sołectwa Wólka Bachańska. Jednakże z przeprowadzonej weryfikacji listy osób uczestniczących w zebraniu wiejskim ustalono, że w wyborach sołtysa czynny udział brała tylko jedna osoba niezamieszkała w miejscowości Wólka Bachańska, a tym samym nieuprawniona do głosowania.

Art. 25 Kodeksu cywilnego za miejsce zamieszkania osoby fizycznej nakazuje uznać miejscowość, w której dana osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu. Przesłanka faktycznego przebywania w danej miejscowości nie może być rozumiana jedynie jako pobyt wymuszony koniecznością wykonywania w niej swoich obowiązków pracowniczych czy zarobkowych, ale musi ono mieć jednocześnie zamiar założenia tam ośrodka swoich osobistych i majątkowych interesów. Przebywanie w miejscowości musi wiązać się ze skupieniem w niej życiowej aktywności związanej nie tylko z pracą, ale także z rodziną.

Rozpatrując drugą przesłankę decydującą o stałym miejscu zamieszkania tj. zamiar stałego pobytu należy mieć na uwadze, że składnik mentalny animus nie może być oceniany tylko i wyłącznie na podstawie wewnętrznego przekonania, lub deklaracji słownej, lub zapewnień. Aby był on wiarygodny musi jeszcze wyrażać się w postaci konkretnych sprawdzalnych zachowań – które będą jego potwierdzeniem. Nie wystarczy w tej mierze jedynie złożenie oświadczenia czy zapewnienia przez zainteresowaną osobę (por. Wyrok NSA z dnia 9 kwietnia 2013r., sygn. II OSK 479/13).

Reasumując w zaistniałym stanie faktycznym, w wyborze sołtysa wsi Wólka Bachańska uczestniczyła jedna osoba, która nie spełniała przesłanki stałego zamieszkania. Niemniej jednak ta nieprawidłowość pozostaje bez wpływu na ostateczny wynik wyborów, ponieważ zakończyły się one wygraną jednego z kandydatów przewagą głosów 23 do 16.

Pozostałe zarzuty zawarte w proteście Rada Gminy uznała za bezzasadne.

Drugi zarzut dotyczący nieprawidłowości podczas wyborów na sołtysa wsi Wólka Bachańska dotyczy składu komisji skrutacyjnej, której członkiem była żona kandydata na sołtysa.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że przywołany art. 184 §1 pkt 2a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j.: Dz.U. z 2023r. poz.2408) nie ma zastosowania do trybu przeprowadzenia wyborów do organów jednostki pomocniczej gminy. W świetle art. 1

Kodeksu wyborczego określone zostały zasady i tryb zgłaszania kandydatów, przeprowadzania oraz warunki ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej; Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej; do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego; wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Zgodnie z art. 35 ust. 1 i 3 ustawy o samorządzie gminnym organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji. Statut jednostki pomocniczej określa w szczególności: nazwę i obszar jednostki pomocniczej; zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej; organizację i zadania organów jednostki pomocniczej; zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji; zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Statut sołectwa Wólka Bachańska w § 22 ust. 3 stanowi, że członek komisji skrutacyjnej nie może kandydować do organów sołectwa. Jest to jedyne ograniczenie jakie przewiduje statut.

Powyższe rozważania dotyczą również kolejnych zarzutów, tj. powiadomienia mieszkańców o terminie zebrania i miejscu zebrania wiejskiego. Zgodnie z § 21 ust. 1 statutu sołectwa Wólka Bachańska uchwała Rady Gminy o zwołaniu zebrania w celu wyboru organów sołectwa określa termin i miejsce zebrania wiejskiego m.in. w sołectwie Wólka Bachańska. W myśl ust. 2 uchwała powinna być podana do wiadomości mieszkańców co najmniej na 4 dni przed wyznaczoną datą zebrania.

Termin ten został zachowany, albowiem ogłoszenie o wyborach zostało podane do publicznej wiadomości w dniu 1 lutego 2024 r. poprzez ogłoszenie na stronie internetowej gminy Gniewoszów oraz wywieszenie w dniu 31.01.2024r. informacji przez sołtysa wsi na tablicy ogłoszeń sołectwa Wólka Bachańska. Natomiast samo zebranie wiejskie, na którym nastąpił wybór sołtysa odbyło się w dniu 8 lutego 2024r. Na zebraniu wiejskim, na którym byli obecni również protestujący, nie wniesiono uwag i zastrzeżeń w zakresie sposobu zwołania zebrania pod względem prawnym. Nikt też nie zanegował realizacji porządku obrad zebrania wiejskiego. Nastąpiło to dopiero po przeprowadzeniu wyborów na sołtysa.

Z kolei zarzut dotyczący braku zweryfikowania miejsca zebrania wiejskiego nie znajduje uzasadnienia, ponieważ nastąpiła zmiana miejsca zamieszkania sołtysa, lecz nie uległa zmianie siedziba sołtysa sołectwa Wólka Bachańska. W dalszym ciągu pełni on funkcję pod adresem wskazanym w chwili rozpoczęcia kadencji. Świadczy o tym chociażby tablica informacyjna z napisem „Sołtys”. Na tej podstawie każdy uprawniony do głosowania, który chciał uczestniczyć w zebraniu mógł skutecznie ustalić miejsce zebrania. Z pola widzenia również nie może zniknąć fakt, że sołectwo Wólka Bachańska to mała społeczność lokalna zamieszkująca niewielki obszar i znająca się wzajemnie.

Regulacje prawne nie wprowadzają ograniczeń w zakresie prawa biernego w wyborach na sołtysa czy członka rady sołeckiej. Wskazuje na to nie tylko treść art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, ale też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 września 2020 r. sygn.: II SA/Go 294/20., w którym sąd stwierdził, że z normy zawartej w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym wprost wynika, że jeśli chodzi

o bierne prawo wyborcze, sołtys i członkowie rady sołectkiej są wybierani spośród nieograniczonej liczby kandydatów, co należy rozumieć w ten sposób, że takim kandydatem może być każdy (por. wyrok WSA w Kielcach z dnia 30 grudnia 2019 r. II SA/Ke 837/19).

Tak więc zmiana miejsca zamieszkania w trakcie trwania kadencji przez sołtysa Wólki Bachańskiej nie spowodowała zmiany siedziby sołtysa i nie musiała wiązać się z koniecznością złożenia rezygnacji z funkcji sołtysa.

Kolejny zarzut podnoszony w proteście wyborczym dotyczył oczywistej omyłki pisarskiej w imieniu kandydata na sołtysa na kartach do głosowania. Jednakże omyłka ta nie mogła wpłynąć na ustalenie tożsamości kandydata, ponieważ nikt z obecnych nie zgłaszał w tym zakresie wątpliwości dotyczącej tożsamości osoby kandydującej na stanowisko sołtysa. Również należy tu zaznaczyć, że kandydaci publicznie wyrazili zgodę na kandydowanie w ten sposób jednoznacznie potwierdzając swoją tożsamość i przedstawiając się wyborcom.

Ostatni zarzut dotyczy mieszkańca Wólki Bachańskiej uprawnionego do głosowania w wyborach sołtysa zgodnie z art. 36 ustawy o samorządzie gminnym, który nie wpisał się na listę obecności, ale ostatecznie wziął udział w głosowaniu, ponieważ inna osoba, która była wpisana na listę obecności nie oddała głosu. Sytuacja ta nie ma znaczenia dla wyników wyboru przy siedmiogłosowej przewadze kandydata na sołtysa. Nie można wywodzić z tego, że doszło do naruszenia naczelných zasad wyboru sołtysa powołanych art.36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Reasumując należy stwierdzić, że organizacja i tryb wyborów sołtysa nie uchybiły normom i standardom prawnokonstytucyjnym dotyczącym zasad i trybu przeprowadzenia wyborów organów w demokratycznym państwie prawa. Natomiast zaistniałe nieprawidłowości zgłoszone w proteście wyborczym dotyczącym wyboru sołtysa w sołectwie Wólka Bachańska nie miały wpływu na wynik wyborów.

Z uwagi na powyższe należy orzec jak w sentencji.

Przewodniczący Rady Gminy

Maciej Baran